

■ alcuni verbi hanno un diverso esito nel tema del futuro rispetto a quello del presente:

-au καὶω devo risalire al presente con αι perció devo cercare καὶω «brucio»
-eu πλεῖστοιαι devo risalire al presente con ε perció devo cercare πλεῖω «navigo»

- per alternanza quantitativa:

-η βήσομαι devo risalire al presente con αι (e suffisso υ) perció devo cercare βαιω «vado»

■ alcuni verbi al presente hanno raddoppiamento e/o suffissi (cfr. p. 17):

δύω: il futuro si forma dal tema (δω-), mentre il presente ha anche raddoppiamento, perció devo cercare δύωμι «do»

γνώω: il futuro si forma dal tema (γνω-), mentre il presente ha anche raddoppiamento e suffisso, perció devo cercare γνῶσκω «conosco»

ὀφείλω: il futuro si forma dal tema ὀφεί(η)-, mentre il presente ha due suffissi, perció devo cercare ὀφείλωμαι «sono debitore».

3

Analizza le forme proposte e per ciascuna risali alla 1ª persona singolare dell'indicativo presente.

τιμήσεται: indicativo futuro medio, 3ª persona singolare di τίμαω

ἀδικήσεις • ἤγησεται • γερήσεται • μαχήσεται • σιγήσεται • ἀδικήσῃς • ἤγῃσιν • γερήσῃν • μαχήσῃν • σιγήσῃν • ἀδικήσετε • ἠλώσῃ • ἀνέσονται • ἴσονται • δώσει • μαντεύσεται

4

Utilizza le voci dell'esercizio precedente e indica quali verbi non presentano l'allungamento della vocale al futuro.

C.I. 2019/22

Traduci (temi in vocale e dittongo).

1. Οἱ δοῦλοι ὀδύσονται χάσμα ποιήσουσιν.

2. Πάντες οἱ ὄναιται οἱ ἀπὸ τῶν Θηβῶν ἐπὶ τὴν Κρήτην στρατεύσουσιν.

3. Τέλος καὶ οἱ ἐχθροὶ ἐπιθυμήσουσιν τὴν εὐδηνίην.

4. Ὡς Ἀλακρινίδης ἦλθον στρατηγήσει, οἱ πολλοὶ φοβήσονται (avranno paura).

5. Οἱ δικασταὶ πρόνοοι σε ποιήσειν αἰσχρὰ τε καὶ δειρὰ.

6. Οἱ ἄγεται τῶν τοῦ δεσπότητος χερμάτων ἐπιβατεύσουσιν, καὶ εἰ πολλοὶ τὴν χεῖρα φυλάσσουσι.

7. Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου καὶ μισησεις τὸν ἐχθρόν σου. (Vangelo di Matteo)

8. Ο ἄνθρωπος δηλοῖ ὅτι οἱ πολλοὶ ἐχθροὺς ἐν βίῃ ἔχοντες οὐδένα φίλον ἐν ἀνάγκῃ ἐδῆσουσιν. (Esopo)

9. Οἱ θηεῦται τὸν ἄνθρωπον φωνεύσουσιν ἵνα εἰς τὰ πρόβατα σφύσῃσιν.

10. Αἰσίων ἐυδῆσεις τὸν ἐπαύλαιον ἐνθάδε γὰρ σοὶ Ἡχὼ τετραπομένη καὶ γάμον ἐκτελέσει. (Antologia Palatina)

5

14

Traduci.

Col. 2019/20

1. Ἄρα ἡ Πυθία ἡμῖν τὴν τῆς ἀληθείας ὁδὸν δείξει;
2. Μετὰ πολλὰς πλάνας ὁ οἰκιστὴς ἐν Ἰταλία νέαν πόλιν οἰκίσει.
3. Ὁ χρῆσμός πάντα ἄξει ἐς τὸ φῶς.
4. «Ποῖ ὁ ἡγῆμὼν ἡμᾶς ἄξει;» ἔφασαν οἱ στρατιῶται. Πάντες γὰρ τὰ ἐπιβουλεύματα αὐτοῦ ἡγνόουν.
5. Ἀφίξεται τὸ ἦρ, τὰ δὲ ἄνθη οὐκ ἀνθήσει. (Longo Sofista)
6. «Ποῖ με καταλείψεις, τέκνον;» ἔλεγε ὁ τροφεύς. (Senofonte Efesio)
7. Εὐθύς σοι ἡμεῖς πολλοὺς μὲν ὀπίτας, πολλοὺς δὲ ἰππέας συμπέμφομεν. (Senofonte)
8. Δῆλόν ἐστι ὅτι Λακεδαιμόνιοι ὑμῖν πέμψουσι τοὺς μὲν τριηράρχους Λακεδαιμόνιους καὶ ἴσως τοὺς ἐπιβάτας. (Senofonte)
9. Ἀνὴρ πένης νοσῶν ἤρχετο τοῖς θεοῖς λέγων· «Υγιαίνετε μοι· ἐγὼ προσάξω ὑμῖν θυσίαν». (Esopo)
10. Καὶ οἱ ὑπόλοιποι στρατηγοί, ἦν (se / qualora) δύνωνται, ὁμοίως αὐτὰ πράξουσιν. (Tucidide)
11. Ἡμεῖς δὲ νῦν τῆς διηγήσεως λήξομεν. (Polibio)
12. Ἐπεὶ ὑμεῖς ἐμοὶ οὐ θέλετε πείθεσθαι, ἐγὼ σὺν ὑμῖν ἔψομαι. (Senofonte)

15

Traduci.

Le vespe, le pernici e il contadino

Σφήκες ποτε καὶ πέρδικες δίψει συνεχόμενοι ἦκον πρὸς γεωργὸν καὶ παρὰ τοιοῦτον ἦσαν, ἐπαγγελλόμενοι ἀντὶ τοῦ ὕδατος οἱ μὲν πέρδικες περισκάψουσι ἀμπέλους καὶ τοὺς βότρυας εὐπρεπεῖς ποιήσιν, οἱ δὲ σφήκες κύκλω περιιόντες κέντροις τοὺς κλέπτας ἀπώσονται. Κάκεϊνος ἔφη· «Ἄλλ' ἔμοιγέ εἰσι δύο βόες, οἷ μὴδέν μοι κατεπαγγελλόμενοι πάντα ποιούσιν· οἷς ἄμεινόν ἐστιν ἢ ὑμῖν τὸ παρεῖχαι». Πρὸς ἄνδρα ἀχάριστον ὁ λόγος εὐκαιρος.

(da Esopo, F)

MORFOLOGIA

Verbi attivi con futuro solo medio

> TEORIA

Ἐς Κρήτην φευξόμεθα.

Fuggiremo a Creta.

Il verbo φεύγω «fuggo» al futuro ha solo la diatesi media ma con valore attivo: φεύξομαι fuggirò

Sono numerosi i verbi che hanno questa caratteristica. Tra i principali ricordiamo:

Presente		Futuro	
— ἀκούω	ascolto	ἀκούσομαι	ascolterò
— βαίνω	vado	βήσομαι	andrò
— γινώσκω	conosco	γνώσομαι	conoscerò
— θέω	corro	θεύσομαι	correrò
— λαμβάνω	prendo	λήψομαι	prenderò
— λανθάνω	sfuggo	λήσομαι	sfuggirò
— μανθάνω	apprendo	μαθήσομαι	apprendereò
— νέω	nuoto	νεύσομαι	nuoterò

Col. 2019/20

14

Traduci.

1. Ἄρα ἡ Πυθία ἡμῖν τὴν τῆς ἀληθείας ὁδὸν δείξει;
2. Μετὰ πολλὰς πλάνας ὁ οἰκιστὴς ἐν Ἰταλίᾳ νέαν πόλιν οἰκίσει.
3. Ὁ χρησμὸς πάντα ἄξει ἐς τὸ φῶς.
4. «Ποῖ ὁ ἡγημῶν ἡμᾶς ἄξει;» ἔφρασαν οἱ στρατιῶται. Πάντες γὰρ τὰ ἐπιβουλεύματα αὐτοῦ ἡγνούν.
5. Ἀφίξεται τὸ ἦρ, τὰ δὲ ἄνθη οὐκ ἀνθήσει. (Longo Sofista)
6. «Ποῖ με καταλείψεις, τέκνον;» ἔλεγε ὁ τροφεύς. (Senofonte Efesio)
7. Εὐθύς σοι ἡμεῖς πολλοὺς μὲν ὀπλίτας, πολλοὺς δὲ ἰππέας συμπέμφομεν. (Senofonte)
8. Δῆλόν ἐστι ὅτι Λακεδαιμόνιοι ὑμῖν πέμψουσι τοὺς μὲν τριηράρχους Λακεδαιμονίους καὶ ἴσως τοὺς ἐπιβάτας. (Senofonte)
9. Ἀνὴρ πένης νοσῶν ἠύχετο τοῖς θεοῖς λέγων· «Υγιαίνετε μοι· ἐγὼ προσάξω ὑμῖν εἰς θυσίαν». (Esopo)
10. Καὶ οἱ ὑπόλοιποι στρατηγοί, ἦν (se / qualora) δύνωνται, ὁμοίως αὐτὰ πράξουσιν. (Tucidide)
11. Ἡμεῖς δὲ νῦν τῆς διηγήσεως λήξομεν. (Polibio)
12. Ἐπεὶ ὑμεῖς ἐμοὶ οὐ θέλετε πείθεσθαι, ἐγὼ σὺν ὑμῖν ἔψομαι. (Senofonte)

15

Traduci.

Le vespe, le pernici e il contadino

Σφῆκες ποτε καὶ πέρδικες δίψει συνεχόμενοι ἦκον πρὸς γεωργὸν καὶ παρὰ τούτου ποτὸν ἦτουν, ἐπαγγελλόμενοι ἀντὶ τοῦ ὕδατος οἱ μὲν πέρδικες περισκάψειν τὰς ἀμπέλους καὶ τοὺς βότρυας εὐπρεπεῖς ποιήσειν, οἱ δὲ σφῆκες κύκλω περιόντες τοῖς κέντροις τοὺς κλέπτας ἀπώσεσθαι. Κάκεϊνος ἔφη· «Ἄλλ' ἐμοιγέ εἰσι δύο βόες, οἵτινες μηδὲν μοι κατεπαγγελλόμενοι πάντα ποιοῦσιν· οἷς ἄμεινόν ἐστιν ἢ ὑμῖν τὸ ποτὸν παρέχειν». Πρὸς ἄνδρα ἀχάριστον ὁ λόγος εὐκαιρος.

(da Esopo, Favole)

MORFOLOGIA

Verbi attivi con futuro solo medio

> TEORIA 154

Ἐς Κρήτην φευξόμεθα.

Fuggiremo a Creta.

Il verbo φεύγω «fuggo» al futuro ha solo la diatesi media ma con valore attivo:
φεύξομαι fuggirò

Sono numerosi i verbi che hanno questa caratteristica. Tra i principali ricordiamo:

Presente		Futuro	
— ἀκούω	ascolto	ἀκούσομαι	ascolterò
— βαίνω	vado	βήσομαι	andrò
— γινώσκω	conosco	γνώσομαι	conoscerò
— θέω	corro	θεύσομαι	correrò
— λαμβάνω	prendo	λήψομαι	prenderò
— λανθάνω	sfuggo	λήσομαι	sfuggirò
— μαθάνω	apprendo	μαθήσομαι	apprendereò
— νέω	nuoto	νεύσομαι	nuoterò